

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ผู้วิจัยได้วางแนวทางในการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 บทสรุปการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ

2.1.1.1 ความสัมพันธ์ของครอบครัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อังานใน สำเนียง ไช้มุก [11] ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก เป็นแกนกลางของสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบ และหลายลักษณะ นอกเหนือจากครอบครัวที่ครบถ้วนทั้งบิดา มารดาและบุตร ครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีบทบาทสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ทุกคนในสังคม เป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ทางสังคมในการถ่ายทอด ค่านิยม วิธีประพฤติปฏิบัติตน และบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ ดังนั้น ครอบครัวจึงเปรียบเสมือนจักรกลขั้นแรกที่ทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล ให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ ซึ่งนำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับ มาลี สบายยิ่ง อังานใน สำเนียง ไช้มุก [11] ครอบครัว เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม แต่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นพื้นฐานที่ทำหน้าที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่น ๆ ต่อไป ถ้าครอบครัวมีคุณภาพ ก็จะทำให้สังคมและประเทศชาติมีคุณภาพตามไปด้วย ครอบครัวประกอบด้วยกลุ่มบุคคลวัยต่าง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถ ความคิด เป้าหมาย และความต้องการในชีวิตแตกต่างกัน

สุดา สงเดช [12] ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า เป็นลักษณะพฤติกรรมภายในครอบครัว ที่สมาชิกในครอบครัวมีความห่วงใย รักใคร่ผูกพันกัน เข้าอกเข้าใจในความรู้สึก เอาใจใส่ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ปรับตัวเข้าหากันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และอีกความหมายหนึ่งที่สอดคล้องกัน คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ลักษณะของครอบครัวที่สมาชิกมีความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจ มีการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน การที่นักเรียนได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียน จากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน เป็นการสนับสนุนทางสังคมซึ่งมีการช่วยเหลือใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอารมณ์ หมายถึง การให้ความรักความไว้วางใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความเอาใจใส่ การยอมรับ การให้กำลังใจ การเสริมแรง และการรับฟัง
2. ด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การให้คำแนะนำ การให้แนวทางและข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการสอบ
3. ด้านสิ่งของและการเงิน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือโดยตรงเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนและค่าใช้จ่ายในการเรียน

ดวงกมล คงเมือง อ่างใน ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์ [9] กล่าวถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีปัญหาว่า เป็นเพราะสังคมมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น จึงเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งในสังคมและครอบครัว ปัญหาที่สำคัญในครอบครัว คือ ความขัดแย้งและการหย่าร้างของบิดา มารดา ซึ่งถูกมองว่าเป็นการล่มสลายของโครงสร้างทางสังคมแบบหนึ่ง เนื่องจากบิดา มารดา ไม่สามารถแสดงบทบาทได้ตามที่สังคมกำหนด ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา จึงมีผลกระทบต่อตัวนักเรียน คือ นอกเหนือจากหน้าที่ในการให้กำเนิดแล้ว บิดา มารดา ยังมีหน้าที่สำคัญ คือ การอบรมสั่งสอนการให้ประสบการณ์ค่านิยมต่าง ๆ เพื่อให้สถาบันครอบครัวดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษา บิดา มารดา เป็นปัจจัยสำคัญเพราะว่า

1. บิดา มารดา เป็นตัวกระตุ้นและเป็นแรงผลักดันบุตร ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ บิดา มารดา เป็นเสมือนสิ่งควบคุมบุตรให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
2. พฤติกรรมที่กระทำหรือความคาดหวังของ บิดา มารดา จะเป็นแบบเชิงการกระทำสำหรับบุตร
3. บิดา มารดา เป็นหลักที่บุตรใช้อ้างอิง และประเมินคุณค่าผลสัมฤทธิ์ทางการกระทำ ดังนั้น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง บิดา มารดา กับบุตร จึงเป็นตัวสร้างผลสัมฤทธิ์ให้กับบุตร

สรุปได้ว่า ครอบครัว เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม แต่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นพื้นฐานที่ทำหน้าที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่น ๆ ต่อไป สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ลักษณะพฤติกรรมที่สมาชิกในครอบครัวมีความห่วงใย รักใคร่ ผูกพันกัน ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ห่วงใย เข้าใจ มีการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่าง บิดา มารดา กับบุตร คือ สัมพันธภาพของครอบครัว เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีความสำคัญอย่างมากต่อโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียน นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจน โอกาสที่จะเรียนสูง ๆ ก็มีน้อย เพราะผู้ปกครองมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจไว้ ดังนี้

ขวัญชัย สงวนพงษ์ [13] ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองสามารถช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นได้ ด้วยการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับนักศึกษา เพราะว่า เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี และมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการศึกษาของนักศึกษา ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจนั้น มีความสำคัญมากต่อโอกาสในการศึกษาต่อของนักศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาซึ่งไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ ผู้เรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาเอง เด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเรียน ผู้ปกครองมักจะส่งเสริมให้เรียนสูง เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในอนาคต ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจน โอกาสที่จะเรียนก็มีน้อย เพราะผู้ปกครองมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนให้ลูกเรียนในระดับที่สูงได้ แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อังนิน สำเนียง ไช้มุก [11] ให้แนวคิดเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไว้ว่าเป็นรายได้ที่ได้รับเป็นประจำของ บิดา มารดา หรือรายได้ของผู้ปกครองรวมกันในแต่ละเดือน และได้แบ่งฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ หมายถึง รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 6,600 บาท
2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง หมายถึง รายได้ของครอบครัวต่อเดือน มากกว่า 6,600 ถึง 20,000 บาท
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง หมายถึง รายได้ของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน

อัจฉรา สุขารมย์ และ อรพินธ์ ชูชม อ่างใน ธนาศักดิ์ กู้สุจริตกุล [14] ได้ศึกษาเด็กที่มาจากครอบครัวเด็กยากจน พบว่า

1. เด็กจะประสบปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษา คือ มีโอกาสจะได้ศึกษาน้อย มีเพียงการศึกษาภาคบังคับ โอกาสที่จะเรียนต่อมีน้อย
2. เด็กพบประสบปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียน
3. เด็กขาดการสนับสนุนทางการศึกษา เพราะ พ่อ แม่ ไม่มีความรู้ทางด้านนี้
4. ขาดผู้ที่แนะนำอบรมสั่งสอนเพราะ พ่อ แม่ ไม่มีความรู้ หรือ พ่อ แม่ ให้ออกมาช่วยกันประกอบอาชีพมากกว่า
5. เด็กจะพบปัญหาทางด้านจิตใจ เพราะเมื่อครอบครัวประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ สมาชิกในบ้านมักไม่ค่อยมีความสุขเท่าที่ควร อาจเกิดความระหองระแหงขึ้นในครอบครัว เพราะต้องเผชิญปัญหาหนัก ไม่มีเวลาสนุกสนานรื่นเริง บรรยากาศในครอบครัวมีแต่ความตึงเครียด เกิดผลเสียทางด้านจิตใจของเด็ก

สนทยา เขมวิรัตน์ อ่างใน ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์ [9] ได้กล่าวถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนไว้ว่า ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการอบรมเลี้ยงดู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ผู้เรียนที่มีฐานะยากจนมักจะประสบปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้เงิน หรือมีค่าใช้จ่ายสูง หรือผู้เรียนบางคนต้องทำงานพิเศษเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน บางคนขาดอุปกรณ์การเรียนที่สำคัญ เช่น หนังสือแบบเรียน ผู้เรียนเหล่านี้จะขาดโอกาสที่จะได้เรียนอย่างเต็มที่ ขาดประสบการณ์ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะส่งผลโดยตรงต่อการเรียน

สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อโอกาสในการศึกษา นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีทางเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางด้านการศึกษา ผู้ปกครองส่งเสริมให้เรียนสูงเพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในอนาคต ส่วนนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจน โอกาสที่จะเรียนก็มีน้อย เพราะผู้ปกครองมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอสนับสนุนลูกให้เรียนในระดับที่สูงได้ และอาจเชื่อมโยงไปยังปัญหาอื่นได้ แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างมาก

2.1.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.1.2.1 พฤติกรรมทางการเรียน

พฤติกรรมทางการเรียน (Learning Behaviors) มีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายเหมือนกัน ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ (Study Skills) เทคนิคการเรียนรู้ (Study Techniques) นิสัยในการเรียน (Study Habits) และยุทธวิธีในการเรียน (Learning Strategies) มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเรียน ดังต่อไปนี้

เกสร พลอยโพธิ์ [15] ให้ความหมายของพฤติกรรมทางการเรียนว่า หมายถึง การแสดงออกในการปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน

พรพจน์ เพ็ชรทวีพรเดช [16] ให้ความหมายของพฤติกรรมทางการเรียน หมายถึง การกระทำกิจกรรมการตอบสนอง ปฏิกริยาหรือวิธีการและเทคนิคในการเรียนของนักเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ใ้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดในวิชาต่าง ๆ โดยมีการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ด้วยความพึงพอใจและมานะพยายามที่จะพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

สุทัศน์ สีแก้วเขียว [17] ให้นิยามความหมายของพฤติกรรมในการเรียน หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำหรือแสดงออกต่อการเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนต่อวิชาปฏิบัติ พฤติกรรมการเรียนต่อวิชาทฤษฎี พฤติกรรมการเรียนต่อการศึกษาค้นคว้า

ประณต คำนิม [18] ให้ความหมายของพฤติกรรมทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมในการศึกษาเล่าเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ได้แก่ ทศนคติทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน และพฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ ซึ่งได้แก่ การบริหารเวลาในการเรียน การมีสมาธิและเอาใจใส่การเรียน กระบวนการประมวลความรู้ การเลือกประเด็นและสาระสำคัญ การใช้เทคนิคช่วยจำ การทบทวนและเตรียมตัวในการเรียน และยุทธวิธีในการสอบ

กระทรวงศึกษาธิการ อ้างใน สมพร โคนวล [19] ได้ให้ความหมายพฤติกรรมผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ว่า ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตรงต่อเวลา
2. มีความเพียรพยายาม
3. มีความละเอียดรอบคอบ
4. ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่
5. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
6. รู้หน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
7. เป็นบุคคลที่เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
8. มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นต่อตนเองและสังคม
10. ยอมรับผลของการกระทำของตน

สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเรียน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งของและบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความขยันหมั่นเพียร บากบั่น เอาใจใส่หาความรู้เพิ่มเติม มีความละเอียดรอบคอบ ยึดถือในกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ มีความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการที่บุคคลถูกฝึกฝน อบรม ปลูกฝัง เอาใจใส่ ยอมรับผลที่ตนได้กระทำและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมทางการเรียน จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.1.2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

พิมพ์พีร์สุ สียางนอก [20] ได้ให้ความหมายคำว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่น บากบั่น ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ และประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรีย์ สิมพรัักษ์ [21] กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาหรือแรงขับ ที่บุคคลพยายามที่จะจัดกระทำ หรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้บรรลุความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตนตั้งไว้

อนนก นรสาร [22] ให้ความหมายของ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วย ความทะเยอทะยานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค

ที่ชัดเจน เมื่อประสบความสำเร็จจะมีความสุขสบายใจ แต่ถ้าไม่สำเร็จหรือประสบความสำเร็จแล้ว ก็จะมีอาการวิตกกังวล

McClelland อ้างใน สำเนียง ไช้มุก [11] ได้ให้ความหมายของ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือ ทำดีกว่าบุคคลอื่น มีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความรู้สึกสบายใจ เมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จหรือประสบความสำเร็จแล้ว นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังนี้

1. มีความกล้าเสี่ยง บุคคลที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ทำงานที่ใช้ความสามารถ และมีความพอใจที่จะเลือกทำงานที่ยาก เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
2. มีความกระตือรือร้น หรือมีการกระทำที่แปลกใหม่ อันเป็นการทำเพื่อให้ตนเองมีความรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่ได้ขยันขันแข็งไปทุกกรณี แต่มีความมานะบากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทายความสามารถของตนเอง และจะทำให้ตนเองมีความรู้สึกว่าการทำงานสำเร็จลุล่วงไป
3. มีความรับผิดชอบในตนเอง เป็นความพยายามทำงานให้สำเร็จ เพื่อความพอใจของตนเอง แต่ไม่ได้หวังให้คนอื่นยกย่องตนเอง และชอบความมีเสรีภาพในการคิด หรือกระทำสิ่งใด ๆ ที่ไม่ต้องให้คนอื่นมาบงการ
4. มีความรู้เกี่ยวกับผลของการตัดสินใจของตนเอง เป็นการตัดสินใจเพื่อคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นและจะพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อทราบว่ากระทำของตนเกิดขึ้นอย่างไร
5. มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มักเป็นผู้ที่มีแผนระยะยาว เพื่อดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

เดมส์คีย์ คทวนิช [23] กล่าวว่า ใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะพยายามทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดที่ได้รับมอบหมาย หรือรับผิดชอบอยู่ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ไม่ว่างานนั้นจะมีความยากลำบาก หรือประสบปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใดก็ตาม บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะอดทนและไม่เกิดความย่อท้อ ในทางตรงกันข้าม กลับยิ่งจะพยายามหาทางฟันฝ่าและเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เหล่านั้น ด้วยตนเองเพื่อความสำเร็จ และความภาคภูมิใจที่จะเกิดขึ้นกับตน ในขณะเดียวกัน ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถผ่านพ้นปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นได้แล้ว บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะรู้สึกกังวลอยู่ตลอดเวลา

ปริยาภรณ์ เพ็ญสุขใจ [24] ได้ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรมที่มีความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในการเรียน การทำงาน มีความมานะพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ

รสสุคนธ์ กุศลสถานภาพ [25] กล่าวว่า แรงจูงใจ แบ่งออกเป็นทฤษฎี 4 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral View of Motivation) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในอดีต (Past Experience) ว่ามีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลเป็นอย่างมาก ดังนั้นทุกพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าวิเคราะห์ดูแล้วจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลที่เป็นแรงจูงใจมาจากประสบการณ์ในอดีต โดยประสบการณ์ในด้านดี และกลายเป็นแรงจูงใจทางบวก ที่ส่งผลเร็วให้มนุษย์มีความต้องการแสดงพฤติกรรมในทิศทางนั้นมากยิ่งขึ้น

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning View of Motivation) ทฤษฎีนี้เห็นว่าแรงจูงใจเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเอกลักษณ์ และการเลียนแบบ (Identification and Imitation) จากบุคคลที่ตนเองชื่นชม หรือคนที่มีชื่อเสียงในสังคม จะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

3. ทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitive View of Motivation) ทฤษฎีนี้เห็นว่า แรงจูงใจการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้ (Perceive) สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยอาศัยความสามารถทางปัญญาเป็นสำคัญ มนุษย์จะได้รับแรงผลักดันจากหลายทางในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งในสภาพเช่นนี้ มนุษย์จะเกิดสภาพความไม่สมดุล (Disequilibrium) ขึ้น แล้วมนุษย์จะอาศัยขบวนการดูดซึม (Assimilation) และการปรับ (Accommodation) ความแตกต่าง ของประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งการจะทำให้ต้องอาศัยสติปัญญาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และยังให้ความสำคัญกับ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ การวางแผน และระดับของความคาดหวัง (Level of Aspiration) โดยกล่าวว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังของตนเองให้สูงขึ้น เมื่อทำงานหนึ่งสำเร็จ และตรงกันข้าม จะตั้งความคาดหวังของตนเองต่ำลง เมื่อทำงานหนึ่งแล้วล้มเหลว

4. ทฤษฎีมานุษยนิยม (Humanistic View of Motivation) แนวความคิดนี้ เป็นของ Maslow ที่ได้อธิบายถึง ลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยความต้องการจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ความต้องการนั้น ซึ่งถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ ก็สามารถอธิบายถึงเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ได้ เช่นเดียวกัน

วรรณทิพย์ ปานบำรุง [26] กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจมี 3 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านกายภาพ (Biological Factor) องค์ประกอบด้านนี้ พิจารณาถึงความต้องการทางกายภาพของมนุษย์ เช่น ความต้องการปัจจัย 4 เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

2. องค์ประกอบทางการเรียนรู้ (Learned Factor) องค์ประกอบด้านนี้ เป็นผลสืบเนื่องต่อจากองค์ประกอบในข้อ 1 เป็นเพราะว่ามนุษย์ทุกคน ไม่สามารถได้รับการตอบสนองความต้องการในปริมาณ ชนิด และคุณภาพ ตามที่ตนเองต้องการ และในหลาย ๆ ครั้ง สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขในการสร้างแรงจูงใจของมนุษย์

3. องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Factor)

จากการศึกษาของ อักษรศิลป์ แก้วมawangศ์ [27] พบว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจ ด้านความถนัด ความสนใจ ที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนสายอาชีพ และพบว่า แรงจูงใจในด้านนี้ ได้แก่ ความต้องการประกอบอาชีพที่อาศัยทักษะและเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคล รองลงมา ได้แก่ เหมาะกับบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย มีความถนัดและความสนใจ เหมาะกับสติปัญญา และความสามารถตามลำดับ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ ประถมวาลย์ [28] ซึ่งพบว่า ความสนใจในอาชีพของนักเรียนส่วนมากยึดตัวเองเป็นหลัก กล่าวคือ มีความถนัดและความสนใจในอาชีพนี้เป็นพิเศษ และจะเรียนในสิ่งที่ตนชอบและถนัดได้ดี

และงานวิจัยของ ปัญญา ชูช่วย [29] พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลเฉพาะทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาของบุคคล มีความมุ่งมั่นและความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ

2.1.3 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

การศึกษาปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนั้น มีนักการศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ไว้ดังนี้

จินตนา ยูนิพันธ์ อ่างใน ธนาศักดิ์ กุสุจรีต [14] ได้ให้ความเห็นว่า กลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญและมีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมภายในสถาบันการศึกษา จะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่ง

อันเดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้าง จุดมุ่งหมายของกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะทางกลุ่มนี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Astin อ่างใน ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์ [9] กลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลโดยตรงต่อนิสิตนักศึกษามีส่วนทำให้เกิดแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรม และแผนการเรียน นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเพื่อน ก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของนักศึกษา

DeCoster อ่างใน กนกรัตน์ นาคหุทัย [30] นักศึกษาที่มีความพอใจในเพื่อนร่วมชั้นเรียนสูงย่อมจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักศึกษาที่มีความพึงพอใจในเพื่อนร่วมชั้นเรียนต่ำ อีกทั้งการมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ได้ ย่อมทำให้อิทธิพลของเพื่อนมีความสำคัญต่อนักศึกษา

มานี เกียรติกุลวัฒนา อ่างใน เมธิ ธรรมวัฒนา [31] ให้ความเห็นเกี่ยวกับเพื่อนในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นช่วงวัยที่จะเปลี่ยนไปเป็นผู้ใหญ่ มีความต้องการติดต่อและสัมพันธ์กับเพื่อน ทั้งกับเพศเดียวกันและต่างเพศวัย จึงมีเพื่อนรักและเพื่อนสนิทจำนวนมาก และกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพ และคุณธรรม โดยความสัมพันธ์ของเพื่อนมี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญา ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล อาศัยความรู้ ความคิด สติปัญญาและเหตุผล เป็นเครื่องเชื่อมโยง กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การอภิปราย การประชุม การถกเถียงทางวิชาการ

เมธิ ธรรมวัฒนา [31] ได้ให้ความเห็นไว้ว่า เพื่อน มีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรมการเรียนบางอย่าง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้ ถ้านักศึกษามีการเลือกคบเพื่อนที่มีคุณลักษณะที่ดีในทางการเรียน ก็ย่อมจะเป็นตัวอย่างที่ดีและส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนที่ดี และมีประสิทธิภาพของนักศึกษาได้

สรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญ และมีผลต่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในด้านความคิด ทักษะคิด ค่านิยม พฤติกรรมของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.4 ปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา มีผู้ที่ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [32] ให้ความหมายของ อาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติ

วิทยาลัยการอาชีพเทิง [33] ให้ความหมายของ ครูที่ปรึกษา ว่าเป็นหน้าที่ของครูทุกคน ที่ต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติ ของนักเรียนนักศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษา

Good อ่างใน สีลาสินี เล่าหะนันท์ [34] ได้ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา และช่วยเหลือนักศึกษา ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ ตลอดจนปัญหาส่วนตัว ช่วยดูแลการลงทะเบียนวิชาเรียนต่าง ๆ

สถาบันราชภัฏธนบุรี คณะกรรมการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อ่างใน สีลาสินี เล่าหะนันท์ [34] ได้ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ บุคคลที่สถาบันแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ดูแลและสนับสนุนทางวิชาการแก่นักศึกษา ในโปรแกรมวิชา ได้แก่ การวางแผนการเรียนการเปลี่ยนแปลงผลการเรียน การดำรงสภาพการเป็นนักศึกษา การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน การประมวลผลการเรียน ตลอดจนสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเองให้เป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข

HopsKins อ่างใน สีลาสินี เล่าหะนันท์ [34] บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา นั้นกว้างมาก คือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรต้องเป็น ดังต่อไปนี้

1. สนใจเอาใจใส่ ให้ความอบอุ่น เป็นกันเองกับนักศึกษา ตลอดทั้งในและนอกเวลาเรียน
2. มีความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตร วิชาเรียน แผนการเรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร
3. มีความสามารถและประสบการณ์พอที่จะเข้าใจพฤติกรรมของนักศึกษา
4. ดูแลนักศึกษาได้ครอบคลุม ทั้งในด้านการเงิน สุขภาพ นิสัย และเจตคติ
5. เข้าใจกระบวนการให้คำปรึกษา มิใช่เป็นไปเพื่อการแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา หากแต่

ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจปัญหา เข้าใจตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ยอมรับสภาพตนเอง และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วให้นักศึกษาหาหนทางแก้ไขที่เหมาะสมกับตนเอง

สถาบันราชภัฏธนบุรี คณะกรรมการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อังนิน ติลาสินี เล่าหะนันท์ [34] คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา มีดังนี้

1. เข้าใจปัญหาของนักศึกษา และพร้อมรับฟังที่จะช่วยเหลือให้นักศึกษา ปรับตัวต่อสภาพ การเรียนระดับอุดมศึกษา โดยชี้แจง แนะนำ ให้นักศึกษาเข้าใจวิธีเรียน และวิธีการศึกษาค้นคว้า
2. มีบุคลิกภาพที่ช่วยให้อยากเข้าไปปรึกษา เป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีท่าทาง น่าเชื่อถือศรัทธา
3. สละเวลาพบกับนักศึกษาอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เพื่อทราบปัญหาของนักศึกษา
4. ศึกษาและทำความเข้าใจกับนักศึกษาของตนเองเป็นอย่างดี
5. เอาใจใส่ความประพฤติของนักศึกษา
6. เป็นบุคคลที่ยอมรับ และพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง
7. เป็นบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษา
8. มีจิตสำนึกในการเป็นครูมืออาชีพ
9. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา
10. หาโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา
11. แสวงหาโอกาสในการศึกษาอบรมและพัฒนาทักษะการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างน้อย ควรเข้าอบรมปีละ 1 ครั้ง

สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่วิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาแต่งตั้ง ให้ทำหน้าที่ ให้ช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหา เข้าใจตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ยอมรับสภาพตนเอง และ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วให้นักเรียนหาหนทางแก้ไขที่เหมาะสมกับตนเอง

2.1.5 ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุชาติ ศิริไพบุลย์ [35] ให้ความหมายของ การสอน หมายถึง การจัดสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับพันธุกรรม และสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การสอน ไม่ได้มีความหมายเพียงแต่การป้อนเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีการเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ด้วย

ธนาศักดิ์ กู้สุจริตกุล [14] ให้ความหมาย คุณภาพการสอน หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเข้าใจ กระจำง ในการเรียนการสอน ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยการจัดส่วนประกอบของเนื้อหา การอธิบาย การเสนอบทเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

Bloom อ่างใน เมืองแมน สมตน [36] ให้ความหมาย คุณภาพการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้สอน ในการหาวิธีสร้างความเข้าใจกระจำงชัด ในการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

สุพิน บุญชูวงศ์ อ่างใน ธนาศักดิ์ กู้สุจริตกุล [14] ลักษณะการสอนที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. มีการส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการกระทำ จึงจะเป็นการเรียนที่ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
2. มีการส่งเสริมให้นักเรียน เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับซึ่งกันและกัน
3. มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน
4. การสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียน และวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรอย่างดี
5. มีการใช้สื่อการสอน เพื่อเร้าความสนใจ และช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น
6. มีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง โดยให้ลงมือปฏิบัติจริง และดูผลการปฏิบัติของตนเอง
7. มีการส่งเสริมการใช้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการซักถาม และแสดงความคิดเห็น
8. มีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
9. มีการชักจูงใจในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นและชี้แนวทางให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจในการเรียน และทำกิจกรรมยิ่งขึ้น
10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับครู
11. มีการเร้าความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ
12. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา

Bloom อ้างใน บรูนิ ทรัฟต์นอม และ บัทมา มุลหงส์ [37] ได้อธิบายองค์ประกอบของคุณภาพการสอนไว้ ดังนี้

1. การชี้แนะ (Cues) หมายถึง การที่ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์การเรียนการสอนอย่างชัดเจน
2. การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่ผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
3. การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง การที่ผู้สอน ชมเชย กล่าวสนับสนุน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับและแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback/Corrective) หมายถึง ครูผู้สอนควรมีการวินิจฉัย และแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงข้อบกพร่อง หรือส่วนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ และมีการแก้ไข โดยมีการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยดูจากข้อมูลย้อนกลับ

สรุปได้ว่า คุณภาพการสอนของครู หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการ ในการถ่ายทอดความรู้จากครู ในการหาวิธีสร้างความเข้าใจ กระจ่างชัด ในการเรียนการสอน ให้กับนักเรียน ได้เข้าใจในรายวิชาที่ตนเองได้สอนและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถวัดผลและประเมินผลได้

2.1.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงฝึกงาน ห้องเรียน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

Harold อ้างใน พัชรภรณ์ วรรณพุฒ [38] กล่าวถึง ความหมายของสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาว่า หมายถึง สภาพที่ทำให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จนเกิดการพัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะ และความสนใจ

ชัยวัฒน์ แน่นอุดร [39] ให้ความเห็นว่า การอำนวยความสะดวก เอื้อต่อการเรียนการสอน ในด้านความต้องการ สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พัชรภรณ์ วรรณพุฒ [38] กล่าวถึง สภาพแวดล้อมและบรรยากาศทางการเรียนว่ามีอยู่ 2 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางวัตถุ ประกอบด้วย บริเวณอาคารสถานที่ และอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้
2. บรรยากาศทางวิชาการ ได้แก่ สภาพสังคม และกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน การประชุม สัมมนา การเผยแพร่วิชาการ เป็นต้น

ตำนานาว์ เขมวิรัตน์ อ่างใน ชัยวัฒน์ แน่นอุดร [39] สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มี 3 ประเภท

1. สภาพแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต เช่น อาคารสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. สภาพแวดล้อมที่มีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน
3. สภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ และระบบที่ปรึกษา เป็นต้น

วีระพันธ์ ลิทธิพงศ์ [40] กล่าวไว้ว่า เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ นับเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการอาชีวศึกษา การเรียนการสอนงานอาชีพเป้าหมายสำคัญมากประการหนึ่ง คือ ความสามารถทางด้านเทคนิค และทักษะ ดังนั้น วัสดุฝึก เครื่องจักร เครื่องมือ จะต้องพร้อมและเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ฝึก การจัดการศึกษาถึงจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับอาคารเรียน ของสถานศึกษาด้านเทคนิคศึกษา และอาชีวศึกษาว่า โดยทั่วไปมักจะเข้าใจว่าควรทำเหมือนอาคารเรียนของสามัญศึกษา ซึ่งถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วอาจคิดว่า ไม่ควรแตกต่างกัน แต่แท้ที่จริงแล้วอาคารเรียนของสถานเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา ควรมีลักษณะที่แตกต่างไปจากอาคารของโรงเรียนสามัญศึกษา ดังนี้

1. มีลักษณะทั้ง ภายนอก และภายใน ที่เด่นและเปิดเผยให้เห็นโครงสร้าง และส่วนประกอบที่ก่อสร้างขึ้นโดยถูกต้องตามทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งปัจจุบันเชื่อว่ามามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ เพื่อการเรียนการสอนโดยสมบูรณ์ อาทิเช่น ทีวี วีดีโอ เครื่องฉายภาพ และแผ่นใส จอรับภาพที่เลื่อนเก็บได้ การปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นห้องมืด เพราะห้องเรียนของสถานเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สิ่งเหล่านี้มากกว่าห้องเรียนของโรงเรียนสามัญศึกษา
3. บางห้องเรียนที่ใช้สอนวิชาทฤษฎี วิชาเทคนิคบางวิชา จำเป็นต้องติดตั้งเครื่องมือ และอุปกรณ์ประจำโต๊ะเรียน การจัดทำครุภัณฑ์และการเตรียมการเบื้องต้นเกี่ยวกับ ไฟฟ้า ประปา แก๊ส หรือ ลม อาจจะต้องออกแบบเป็นพิเศษด้วย
4. สิ่งที่จะละเว้นและลืมเสียมิได้เลย คือ หลักการที่ว่าเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษา ไม่ใช่การสอนคนให้เป็นเครื่องจักร ความเคยชินต่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต และความแข็งกระด้าง จะทำให้จิตใจของนักศึกษาแข็งกระด้างไปด้วย บรรยากาศของอาคารเรียน จึงควรเสริมสร้างให้เกิดความสุนทรีย์ เช่น ควบปลูกไม้ดอกไม้ใบ ที่ให้ความร่มรื่น สวยงาม และมีระเบียบเรียบร้อย ตามบริเวณโดยรอบ

และจากการศึกษาของ วิภาดา เกิดพิทักษ์ [41] พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมภายในห้องเรียน มีความสัมพันธ์ทั้งในทางบวกและทางลบ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดขอนแก่น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงฝึกงาน ห้องเรียน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ มีความสำคัญ เป็นสิ่งช่วยส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ ประสบการณ์ จนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ตรงกับคำว่า Achievement แปลว่า ได้รับ หรือ ความสำเร็จ แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Carter V. Good อังใน เมืองแมน สมตน [36] ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึง ความรู้ หรือการพัฒนาทักษะทางการเรียน โดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ หรือคะแนนที่ได้จากการมอบหมาย

เมืองแมน สมตน [36] ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดจากการเรียนรู้และทักษะ ซึ่งเกิดจากการฝึกปฏิบัติ สามารถวัดผลและประเมินผลได้ จากแบบทดสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สำเนียง ไข่มุกข์ [11] ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป และความรู้ ความสามารถนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

อนек เตชะสุข [22] ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในการเรียน โดยอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง และแสดงออก ในรูปความสำเร็จ ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา หรือแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

สนทยา อังใน เมธิ ธรรมวัฒนา [31] ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ได้มาจากการเรียนรู้ โดยสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือ ศึกษาต่อเนื่องได้ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถวัดได้ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

ศรีระพร อ่างใน สรัญญา สุทธิมาลา [43] ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ หรือ ทักษะ อันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนมา ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือ ผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

Klausmeir อ่างใน อนเนก นรสาร [22] องค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวทางการเรียน ได้เสนอรูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้สอน คุณลักษณะของกลุ่มและแรงจูงใจภายนอก สรุปว่า คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ความพร้อมทางสมอง ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถทางด้านความรู้ ความคิด รวมทั้งความรู้พื้นฐานเดิม
2. ความพร้อมทางด้านกายภาพ ที่เกี่ยวกับความสามารถทางด้านทักษะ รวมทั้งความพร้อมทางด้านสุขภาพ
  - 2.1 คุณลักษณะทางด้านจิตใจที่รวมความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพ
  - 2.2 เพศ
  - 2.3 อายุ
  - 2.4 ภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดการเรียนรู้ของบุคคล ที่รับรู้ พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ จากการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน สามารถวัดผลและประเมินผลได้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมืองแมน สมตน [36] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษาจะแนบเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พฤติกรรมทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยที่ คะแนนเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ พฤติกรรมทางการเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวก สามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้

ดำเนินง ไข่มุก [11] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาช่างเทคนิค การผลิต ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสม ที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการตัดสินใจศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาสาขาวิชาช่างเทคนิค การผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยที่คะแนนเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวก สามารถ ทำนายการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้ ส่วนการตัดสินใจศึกษามี ความสัมพันธ์ในทางลบ สามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้ น้อยที่สุด สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาใน ภาพรวม ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติทางการเรียน ความต้องการ ศึกษาในสาขาวิชาช่างเทคนิคการผลิต การตัดสินใจศึกษา ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และ สภาพแวดล้อมในโรงฝึกงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง

ณัฐวิทย์ ประยูรธรรม [42] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบารุง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจในตนเอง
2. บุคลิกภาพทั้ง 7 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดอารมณ์ตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการจูงใจตนเอง และปัจจัยบุคลิกภาพด้านศักยภาพทางบวก

นันทพร ธนัญญา [43] ศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภายในที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แบบการเรียนแรงจูงใจ และทัศนคติต่อผู้สอน โดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.254-0.215 และ 0.213 ซึ่งสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

โอกาสในการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของทางบ้าน มีค่าความสัมพันธ์ 0.254-0.238 และ 0.210 ที่ระดับนัยสำคัญของสถิติ 0.05 ซึ่งสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ

บุรณี ทรัพย์ถนอม และ ปัทมา มูลหงส์ [37] ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาวิชาการบัญชี ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้ระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับมาก ทั้งหมดเรียงตามลำดับ คือ ด้านผู้เรียน ด้านการสนับสนุนทางสังคม ด้านอุปกรณ์และสถานที่ และด้านหลักสูตร ระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาวิชาการบัญชี มีปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ ภูมิลำเนาเดิมก่อนเข้ามาศึกษา ผลการเรียนก่อนเข้าศึกษา และผู้ที่นักศึกษาอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านผู้เรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบในตัวเอง และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ประเด็นเกี่ยวกับผู้สอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศศิธร สุริยา [44] ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ แรงจูงใจสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา ด้านตัวเลข และด้านเหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.126 ถึง 0.852 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05, 0.01 และไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนกวดวิชา และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของ บิดา มารดา แบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูของ บิดา มารดา แบบเข้มงวดกวดขัน และการส่งเสริมด้านการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.508 ถึง 0.804 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และไม่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่โรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.689 ถึง 0.804 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โคแกน อ้างจาก บุรณี ทรัพย์ถนอม และ ปัทมา มูลหงส์ [37] พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จะทำให้การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อกันมาก นักศึกษามีโอกาสพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสูงสุดมากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา จะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาชีพที่เรียนของนักศึกษา นักศึกษามีความศรัทธาในตัวอาจารย์ จะช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มองเห็นการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จะทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

โดแลน แอล เจ (Dolan, L.J.) อ้างใน ปาจริย์ วัชชวลคุ [46] ศึกษาอิทธิพลด้านคุณภาพการสอน การเข้าร่วมโครงการในโรงเรียนของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการสอน การเข้าร่วมโครงการและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนเป็นอย่างมาก และยังมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะ ด้านอารมณ์ และความรู้สึกอีกด้วย

2.4 บทสรุปการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีหลายปัจจัย อาทิ ความถนัดทางการเรียน ทัศนคติต่อผู้สอน อุปสรรคการเรียน สภาพแวดล้อมที่บ้าน สภาพแวดล้อมทางสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ความสัมพันธ์ในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พฤติกรรมทางการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มเพื่อน ครูที่ปรึกษา คุณภาพการสอนของครู ทั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วางแผนออกแบบข้อคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียน ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์